

**Міністерство освіти і науки України,
Мукачівський державний університет,
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара**

Збірник тез доповідей

I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції

16 квітня 2026 року

МУКАЧЕВО-2026

УДК 001.89:373.2.013:376.013(043.2)

НЗ4

Наукові пошуки молоді в галузі дошкільної та спеціальної освіти: збірник тез доповідей I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції (16 квітня 2026 р., Мукачєво) / За заг. Ред. В.В. Іванової. Мукачєво: Вид-во МДУ, 2026. 153с.

**Рекомендовано до поширення в мережі Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «22» квітня 2026 р.)**

Рецензент:

Зданевич Лариса Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та спеціальної освіти, психології і фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

У збірнику вміщено тези доповідей учасників I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції, у яких висвітлено актуальні напрями розвитку дошкільної освіти в Україні та світі, розкрито сучасні підходи до організації інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти, проаналізовано психолого-педагогічні аспекти розвитку дітей раннього та дошкільного віку. Особливу увагу приділено впровадженню інноваційних технологій навчання і виховання, а також підготовці фахівців дошкільної та спеціальної освіти у закладах вищої освіти, визначенню основних викликів і перспектив їх професійного становлення.

Видання адресоване здобувачам вищої освіти, науковцям, педагогічним працівникам, а також усім, хто цікавиться питаннями розвитку дошкільної та спеціальної освіти.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

Редакційна колегія:

Іванова Вікторія Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Атрощенко Тетяна Олександрівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Попович Оксана Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету, Мукачівський державний університет.

Чекан Оксана Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Кас'яненко Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

© Мукачівський державний університет, 2026

©Кафедра дошкільної та спеціальної освіти, 2026

<i>Ковбаско Катерина Золтанівна,</i> ПАТОЛОГІЯ У ПОРУШЕННІ ТЕМПУ МОВЛЕННЯ <i>Науковий керівник: Барна Христина Василівна</i>	38
<i>Коваль Наталія Василівна,</i> МОВЛЕННЄВА АКТИВНІСТЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА В УМОВАХ ЛОГОПЕДИЧНОЇ ПІДТРИМКИ <i>Науковий керівник: Чекан Оксана Іванівна</i>	42
<i>Марущинець Олександра Ярославівна,</i> КОМАНДНИЙ ПІДХІД У ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОМУ СУПРОВОДІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ <i>Науковий керівник: Вовчок Вікторія Михайлівна</i>	46
<i>Сажина Ірина Олександрівна,</i> ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ МОНІТОРИНГУ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ <i>Науковий керівник: Земська Олена Леонідівна</i>	50
<i>Тирон Марина Євгеніївна,</i> ОПТИЧНІ ПОМИЛКИ ЯК ВИД ПОРУШЕННЯ ПИСЬМА У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ <i>Науковий керівник: Шевченко Юлія Михайлівна</i>	56
<i>Фіщенко Ганна Сергіївна,</i> ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ У ДІТЕЙ ІЗ СИНДРОМОМ ДАУНА <i>Науковий керівник: Поліщук Юлія Віталіївна</i>	60
<i>Форкавець Тетяна Степанівна,</i> ВІДКРИТА РИНОЛАЛІЯ ТА НАПРЯМКИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ <i>Науковий керівник: Барна Христина Василівна</i>	65
<i>Чебан Вікторія Миколаївна,</i> МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНИМ СЕРЕДОВИЩЕМ ЗДО В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ <i>Науковий керівник: Коваліна Вероніка Геннадіївна</i>	68
<i>Шабатіна Олександра Олександрівна,</i> МОВЛЕННЄВІ ТА НЕМОВЛЕННЄВІ РОЗЛАДИ У ДІТЕЙ З УРОДЖЕНИМИ РОЗЩЕЛИНАМИ ПІДНЕБІННЯ <i>Науковий керівник: Кашуба Людмила Володимирівна</i>	74
<i>Широких Олександра Олександрівна,</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ДІАГНОСТИКИ РІВНЯ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РАС <i>Науковий керівник: Шадюк Ольга Іванівна</i>	77
<i>Юричко Дарина Михайлівна,</i> ОСОБЛИВОСТІ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ІЗ РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА <i>Науковий керівник: Кас'яненко Оксана Миколаївна</i>	81

НАПРЯМ 3

85

*Форкавець Тетяна Степанівна,
здобувачка першого(бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальності 016 Спеціальна освіта
Науковий керівник: Барна Христина Василівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево*

ВІДКРИТА РИНОЛАЛІЯ ТА НАПРЯМКИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ

Відкрита ринолалія – це порушення мовлення, що виникає внаслідок анатомічних розщілин піднебіння, при яких повітря під час мовлення проходить одночасно через ротову і носову порожнини. Відкриту ринолалію відносять до тяжких порушень мовлення [2]. Основними проявами є: гіперназальність, порушена вимова носових звуків, слабкий ротовий видих, аномальна будова мовленнєвого апарату, труднощі під час грудного вигодовування або самостійного харчування дітей від двох років, недолік маси тіла новонародженого, присутність вроджених ущелин, мимовільні коливальні рухи очей, тихе мовлення, гіперрефлексія, затримка мовленнєвого розвитку, наявність гримас під час спілкування, обмежений словниковий запас, дратівливість і замкнутість, підвищена схильність до отиту, бронхіту, пневмонії або євстахіїту. У дітей з вродженим незрощенням губи і піднебіння порушується не лише артикуляція, а й розвиток просодичних компонентів мовлення (інтонація, темп, ритм). Мовлення розвивається із запізненням: значно пізніше з'являються склади, слова, фрази. Майже усі звуки мовлення набувають глухого відтінку, порушується артикуляційна характеристика деяких звуків. Особливості письма зумовлені несформованістю фонематичної системи мови. При відкритій формі ринолалії ротові звуки набувають назального відтінку. Найбільш змінюється тембр голосних і, у. Значно порушується при вимові тембр приголосних: до фрикативів додається хрипкий звук, що з'являється в носовій порожнині; проривні, бокові та дрижачі звучать нечітко.

Розрізняють функціонально і органічно зумовлену відкриту ринолалію. Ринолалія органічної форми може бути як вродженою, так і набутою. Ринолалія

набутої відкритої органічної форми з'являється при перфорації твердого та м'якого піднебіння внаслідок пошкодження язиковоткового і блукаючого нервів, поранення, тиск пухлини та інше. Вроджена органічна відкрита ринолалія зазвичай є наслідком вродженого розщеплення м'якого або твердого піднебіння, вкорочення м'якого піднебіння, відсутності або роздвоєння язичка, прихованої щілини; парезів і паралічів м'якого піднебіння внаслідок ураження язиковоткового і блукаючого нервів. У дітей з вродженою розщелиною є серйозні функціональні розлади (смоктання, ковтання, зовнішнього дихання та інші), які знижують опірність до різних захворювань. В усному мовленні звуки артикуються беззвучно або з малою силою голосу, не отримують слухового підкріплення. Страждає розвиток просодичних елементів мови. Всі оральні звуки стають назальними, змінюється характер задньопіднебінних звуків. Виявляються і інші порушення: нейтралізація зубних звуків за способом творення; заміна проривних фрикативних; свист при вимові шиплячих чи навпаки; оглушення сонорних в кінці слова; відсутність вібранта або заміна на и; пониження розбірливості звуків у скупченні та кінцевій позиції; переміщення артикуляції в задні зони.

Серед факторів, що впливають на виникнення ущелини, можна відзначити:

- генетичні;
- біологічні (грип, паротит, токсоплазмоз під час вагітності матері тощо);
- хімічні (контакт з шкідливими речовинами, нікотин, алкоголь, наркотики, безконтрольний прийом лікарських засобів і вітамінів);
- соціальні (стреси);
- ендокринні захворювання матері.

Прийнята наступна класифікація ущелин:

1. Вроджена ущелина верхньої губи:

- схована ущелина (без деформації шкірно-хрящового відділу носа або з його деформацією);
- повна ущелина;

2. Вроджені ущелини піднебіння:

- ущелини м'якого піднебіння (субмукозні, неповні, повні);
- ущелини м'якого та твердого піднебіння;
- повна ущелина альвеолярного відростка, твердого та м'якого піднебіння (одностороння, двостороння);
- повна ущелина переднього відділу твердого піднебіння та альвеолярного відростка [1].

Ринолалія функціональної відкритої форми виникає у дітей із млявою артикуляцією при фонації, коли наявний неповноцінний підйом м'якого піднебіння. Причинами є наслідування назальному мовленню, наявні зміни у глотці через пухлини та травми, парез м'якого піднебіння, відсутність контролю власного мовлення при порушеннях слухової функції. Ознака цієї форми ринолалії – більш виражене порушення вимови голосних звуків. Функціональна відкрита ринолалія корегується фоніатричними вправами, звуки ставляться класичними методами.

Логопедична корекція мовленнєвого розвитку дітей із ринолалією – це системна робота над різними компонентами мовлення, яка повинна вплинути на: розвиток дихання, фонематичного сприймання, просодичних елементів мовлення; постановку звуків, активізацію твердого і м'якого піднебіння.

Основні напрями корекційної роботи з подолання ринолалії в доопераційний період:

- 1) підготовка піднебінної завісу до піднебінно-глоткового змикання;
- 2) активізація м'язів артикуляційного апарату;
- 3) робота над диханням;
- 4) постановка голосних звуків;
- 5) розвиток фонематичного слуху;
- 6) корекція звуковимови (робота над звуками-аналогами).

Логопеду, після завершення операції, необхідно негайно розпочати проводити із вихованцем роботу із розвитку мовлення. Логопедичні заняття після уранопластики є обов'язковими і проводяться з урахуванням доопераційної роботи. Методи роботи модифікують залежно від особливостей

мовлення дитини. Комплексний підхід у логопедичній роботі з розвитку фонетичної сторони мовлення у дітей із ринолалією безпосередньо повинен забезпечити процеси: усунення назального відтінку голосу, розвиток рухомості м'якого піднебіння, навчання чіткої та правильної артикуляції звуків, формування навичок фонематичного сприймання. Корекційно-логопедичний вплив повинен відштовхуватися від індивідуального підходу до дитини та має право вносити зміни у разі того, чи прооперована дитина чи ні, чи проводилася до операції логопедична робота чи ні, чи тривалим був термін підготовчої корекційної роботи чи ні, чи наявна у дитини психологічна готовність до логопедичних занять чи відсутня [3].

Література:

1. Конопляста С.Ю. Вроджені щілини піднебіння та їх вплив на психофізичний розвиток дитини // Педагогіка та методики спеціальні: Зб. наук. ст. НПУ ім. М.П. Драгоманова. К.: Вид-во НПУ ім.. М.П. Драгоманова, 2001. Вип.1. 193 с.
2. Логопедія. Підручник / За ред. М.К. Шеремет. К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. 672 с.
3. Харьков Л.В., Яковенко Л.М. Ефективність логопедичного навчання за раннього хірургічного відновлення піднебіння // Дефектологія. 1998. №4.

*Чебан Вікторія Миколаївна,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальності А2 Дошкільна освіта,
Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Науковий керівник: Ковиліна Вероніка Геннадіївна,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
сімейної та спеціальної педагогіки і психології,
Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
м. Одеса*

МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ СЕРЕДОВИЩЕМ ЗДО В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>